

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

SÁM 216

GIELLAGÁHTTEN II

10 oahppočuoggá

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Giellagáhtten II
Norsk: Språkrøkt II
English: Language planning II

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: SÁM 216

VIIDODAT: 10 oahppočuoggá

OAHPU LÁGIDEAPMI: Dábálaččat luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Sáhtta maid lágiduvvot neahttaoahpahussan.

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Gursa gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorprográmma giellasuorggi čieknudanfágaide.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Studeanta lea čađahan dahje čađaheame Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorprográmma vuodđooahpuid ja giellafágalaš fágaoahpuid (gč. prográmmafápmá) dahje sus leat vástideaddji alit dási oahput.

Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorprográmma oppalaš sisabeassangáibádusat leat čilgejuvvon oahppoprográmmafápmá.

5. OAHPAHUSGIELLA

Oahpahusgiellan lea davvisámegiella. Studeanta ferte maddái máhttit lohkat eanjalasgielat fágagirjjálašvuoda.

6. SISDOALLU

Gurssas studeanta čieknuda iežas dieđuid giellagáhttemis ja gielladikšumis, ja hájána deavsttaid árvvoštallamii ja divvumii viiddis geahččanguovllus. Ovttaskas giellameattáhusaid lassin studeanta hájána geahččat giela čielggasvuoda, njuovžilvuoda ja riggodaga oppalaččat, ja oahppá buoridit giela maddái deakstaráhkadusa ja sátneráju dásiin. Storra deaddu gurssas lea geavtlaš hárhesusain, mat hárhjit ja ráhkkanahttet studeantta giellagáhttenbargguide áššedovdi dásis.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Gurssa ulbmilin lea oazžut čieknalis áddejumi sámegiela giellagáhttema hástalusain, ja

hárjánišgoahhtit gielladivvunbargguide áššedovdi dásis. Studeanta viiddida máhtuidis ovttaskas giellameattáhusaid divvumis deavsttaid giela oppalaš buorideapmái. Son oahppá árvvoštallat deavsttaid giela riektáčállima, sojameami, cealkkaráhkadusaid, deakstaráhkadusa, sátneráju ja suopmanduogáža geahččanguovllus, ja dan vuodul buoridit ja njuovžžálmahttit deavstta ollislaččat. Son oahppá maiddá atnit ávkin giellaoahpaid, sátnegirjjiid ja digitála giellareaidduid giellagáhttenbarggus.

Máhttu ja diehtu:

Studeanta

- dovdá bures sáme giela čálalaš geavahussii guoskevaš dábálaš norpmaid
- dovdá guovddáš suopmanerohusaid ja eará variašuvnnaid, ja daid gaskavuoda čállingiela norpmaide
- dovdá buori, čielga ja njuovžilis sáme giela iešvuodaid maiddá cealkkaráhkadusa, deakstaráhkadusa ja sátneráju dásis
- dovdá ja máhtá geavahit guovddáš giellaoahpaid, sátnegirjjiid ja digitála giellagálduid
- diehtá, makkár erenomáš hástalusaid giela áitatvulošvuolta ja váldogielaid váikkuhusat dagahit sáme giela giellagáhttemii

Gálggat:

Studeanta

- máhtá árvvoštallat sáme gielat áššedeavsttaid giela buot guovddáš beliid (čállinvuogi, sojajusa, cealkkaráhkadusa, deakstaráhkadusa, sátneráju)
- máhtá divvut ja buoridit sáme gielat áššedeavsttaid giela oppalaččat nu, ahte meattáhusaid njulgema lassin maiddá čielggasmahtá ja njuovžžálmahtá gielalaš ovdanbuktima ja buorida deavstta ráhkadusa
- máhtá ákkastallat divvumiid ja buorádusaid
- máhtá váldit suopmanerohusaid ja eará gielalaš variašuvnna vuhtii deavsttaid divodettiin

Oppalaš gelbbolašvuolta:

Studeanta

- lea háhkan ollislaš gova ja áddejumi sáme giela giellagáhttemis ja dasa mihtilmas čuolmain ja erenomáš hástalusain
- hálddaša bures sihke sáme giela čálalaš geavahusa norpmaid ja čielga ja njuovžilis deavstta oppalaš iešvuodaid
- máhtá analyseret, divvut ja buoridit sáme gielat áššedeavsttaid giela ollislaččat
- máhtá geavahit guovddáš gálduid veahkin gielladivvunbargguin

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Oahpahušvuohkin sáhttet adnot logaldallamat, hárjehusat, joavkobarggut ja bagadallamat. Studeanttat barget maiddá iehčanasat lohkanmeriin ja geatnegahtton bargguiguin.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Gursii gullet njeallje geatnegahtton barggu, mat dollet sisttiset mánggabealat giellagáhtten- ja gielladivvunhárjehusaid. Geatnegahtton barggut galget buktojuvvot sisa čálalaš hámis. Fágaoahpaheaddji mearrida bargguid dárkilut sisdoalu ja hámi, ja maiddá sisabuktima áigemeeriid.

10. EKSÁMEN

Eksámenvuohkin lea 7-beaivásaš ruovttueksámen.

Studeanta galgá iehčanasat bargat eksámengažaldagaiguin ja atnit ávkin buot gálduid ja veahkkeneavvuid maid ieš háliida. Studeanttas lea čieža beaivvi áigi buktit sisa eksámenvástádusaid čálalaš hámis.

Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin A–F.

11. LEA GO PRIVATISTAN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/GURSSA?

Privatistan ii leat vejolaš váldit dán gurssa.

12. KVALITEHTASIIHKKARASTIN

Čujuhit Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii ja dasa, makkár vejolašvuodát ja/dahje geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja/dahje studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpas. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Fágaoahpaheaddji mearrida gursii gullelaš lohkanmeari (oktiibuot sullii 200 s.), dieđiha dan studeanttaide gurssa álggedettiin, ja maiddá sihkkaruššá ahte lohkanmearrái gullelaš materiálat leat studeanttaid oažžumis juogo girjerádjosis dahje eará láhkai.

Gielladivvumii ja giellagáhttemii guoskevaš praktihkalaš lohkanmušaid lassin sáhttet omd. čuovvovaš artihkkalát geavahuvvot gurssa lohkanmearis:

- Aikio, Samuli 2005: Interferenssejä ja jokapäiväisyyksiä. – Paula Kokkonen (doaimm.), Sukukansaohjelman arki. Suomalais-ugrilainen perintö ja arkipäivä. Studia Fenno- Ugrica 21.9.–16.11.2004. Castrenianumin toimitteita 64. Helsinki: M. A.

Castrénin seura & Suomalais-Ugrilainen Seura & Helsingin yliopiston suomalais-ugrilainen laitos. 48–58.

- Helander, Nils Øyvind (1997): State Languages as a Challenge to Ethnicity in the Sami Land. – Northern Minority Languages: Problems of Survival. *Senri Ethnological Studies* 44/1997. S. 147–159.
- Trosterud; T. and Eskonsipo; B. N. (2012). A North Sami translator's mailing list seen as a key to minority language lexicography. In Fjeld; R. V. and Torjusén; J. M.; editors; *Proceedings of the 15th EURALEX International Congress*; pages 250–256; Oslo; Norway. Department of Linguistics and Scandinavian Studies; University of Oslo.
- Vuolab-Lohi, Káre (2007): “Máilmmi alladeamos olmmoš” – Sáme giela giellagáhttema mánggalágan hástalusat. – Jussi Ylikoski ja Ante Aikio (doaim.): Sámit, sánit, sátnehámit. Riepmočála Pekka Sammallahti miessemánu 21. beaivve 2007 s. 423–429. *Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia = Mémoires de la Société Finno-Ougrienne* 253. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura (7 s.)

Lohkanmearis namuhuvvon gálduid lassin veahkkeneavvun adnojit davvisáme giela giellaoahppagirjjit, sátnegirjjit ja digitála gáldut. Fágaoahpaheaddji oahpásmahtá studeanttaid dáid gálduide gurssa olis.